

UPPMÄRKSAMMA NY FORSKNING OCH HISTORIESKRIVNING KRING MEDELTIDENS VISBY (OCH GOTLAND)

Sedan nu undertecknad kan visa att den gård (bakom klostret) som nunnorna i Visby köpte av Otto Dusenborg 1469 är identisk med S:ta Gertrudsanläggningen – och alltså Helgeandskyrkan omöjlig kan vara identisk med S:t Jacobs kapell – är det verkligen dags för Gotlands museum och Gotlands fornvänners årsmöte att rannsaka sig själva. Vad är det som fått dem att under så många år ignorera nya rön och ny forskning och enbart lyfta fram ”gammal hederlig” historieskrivning kring Visby? Tyvärr är denna ignorans ett underbetyg för inte minst ledningen på museet under 2000-talet. Det vittnar verkligen inte om en seriös forskarinställning! För att undvika att dra ett löjets skimmer över institutionen i framtiden är det dags att börja föra dialog med dem som kan mer och vet bättre. Jag har många år motionerat om att Gotlands fornvänner och Gotländskt arkiv måste uppmärksamma nya rön och ny forskning och inte, likt strutsen, sticka huvudet i sanden och tro att kritik och nya kunskaper bara ska blåsa förbi – så att man kan hålla sig vid det som man trott på sedan mitten av 1900-talet och än längre tillbaka.

På museet tycks det finnas en övertygelse om, att är man utbildad arkeolog så är man också en fullfjädrad historiker. Det räcker med att man läser i gamla publikationer för att måla upp historieskrivningen (vilket inte minst illustreras av serien ”UPPTÄCK”, som museet utgivit). Motsatt skulle man aldrig vidgå att en historiker skulle kunna agera arkeolog, vilket indirekt ger en bild av att man i museets ledning anser att historisk forskning är mindre viktig eftersom sådan (åtminstone när det gäller medeltiden, den marknadsföringsviktigaste perioden) inte främjas av museiledningen eller Gotlands fornvänner.

Vårt gemensamma uppdrag är inte att framföra en bestämd bild av historien, utan att framföra en mångsidig och nyanserad bild, som förändras i och med ny forskning. Det kräver ett öppet sinne för att kunna ompröva och vara självkritisk. Något som varken museet eller Gotlands fornvänner hittills givit prov på under det nya millenniet. Däremot fanns det en sådan inställning under Gunnar Svahnströms och Sven-Olof Lindqvists tid.

Som betydligt mer insatt och kunnig i framförallt Visbys medeltidshistoria än någon på museet så yrkar jag:

- 1) Att ett stort temanummer i nästa Gotländskt arkiv ägnas åt nya rön och ny forskning kring medeltidens Visby.
- 2) Att Gotländskt arkiv i huvudsak återgår till att bli en tidskrift som uppmärksammar nya rön och ny forskning, samt att man där även tillåter historievetenskaplig debatt. Förslagsvis temanummer ***högst*** vart tredje år.
- 3) Att museet inte, likt barn, agerar efter principen ”kan själv”, utan konsulterar dem som är mer insatta i frågor när det gäller gotländsk historia än dem på museet.
- 4) Att museet och Gotlands fornvänner åsidosätter prestigeskäl och istället främjar dialog och kunskapsutbyte.

Dick Wase